

הָא אֶסְתַּבֵּל בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה. אוֹשִׁיט יְדוּי, חָמֵי יְדָא
 אַתְרָא, מִתְקַשְׁרָא בְקַשְׁוֵרָא דְשָׁמַא קְדִישָׁא. אַחֲדָר
 יְדִיָּה וְאֶסְתַּבֵּל בִּיקְרִיָּה דְמֵאֲרִיָּה. אַתְעֵטַף בְּעֵטוּפָא
 דְמִצְוָה, בְּאַרְבַּע זַיִוִּין דְכְסוּתִיָּה, אַרְבַּע מַלְכִין נְפֻקִין
 לְקַדְמוֹת אַרְבַּע. אַרְבַּע סַחְדֵי קְשׁוּט דְמַלְכָּא, תְּלִיָּא
 מֵאַרְבַּע זַיִוִּין, וְתְלִיָּין בְּהוּ בְּעַנְבִים בְּאַתְבְּלָא.

מָה אַתְבְּלָא, דְאִיְהוּ חַד, וְתְלִיָּין בִּיָּה בְּמָה עַנְבִים,
 מֵהֵאִי סְטָר וּמֵהֵאִי סְטָר. כִּדְ הָאִי, מִצְוָה חֲדָא,
 וְתְלִיָּין בִּיָּה בְּמָה עַנְבִים, וְזַגִּין וְזַמּוּרִין צְרִירִין בְּהוּ,
 שְׁבַעָה רְהִיטִין אֵלִין אֵינּוּן שְׁבַעָה צְרִירִין דְתְכַלְתָּא,
 דְבַעֵי לְכַרְכָּא בִיָּה בְּכָל חַד וְחַד, אוֹ לְאַסְנָאָה עַד
 תְּלִיסַר, מָאן דִּיּוֹסִיף, לָא יוֹסִיף עָלֵיהּוּ עַל תְּלִיסַר.
 מָאן דִּיּמַעַט, לָא יִמַעַט מִשְׁבַּעָה.

לשון הקודש

מָה אֶשְׁבּוֹל שְׁהוּא אֶחָד וְתַלְוִיִּים בּוּ בְּמָה
 עַנְבִים, מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, כִּדְ זֶה מִצְוָה אַחַת,
 וְתַלְוִיִּים בָּהּ בְּמָה עַנְבִים וְגַיִם וְזַמּוּרוֹת
 צְרוּרִים בָּהֶם. שְׁבַעָה רְצִים אֵלּוּ הֵם שְׁבַעָה
 צְרוּרוֹת שֶׁל תְּכֵלֶת שְׁצַרִיף לְכַרְךָ בָּהּ בְּכָל
 אֶחָד וְאֶחָד, אוֹ לְהַגְדִּיל עַד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי
 שְׁיוֹסִיף, לֹא יוֹסִיף עַל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי
 שְׁיִמַעַט, לֹא יִמַעַט מִשְׁבַּעָה.

זֶה עַל לְבוֹ. הָרִי מִסְתַּבֵּל בְּכַבוֹד רַבּוּנוּ.
 מוֹשִׁיט יְדִין, רוֹאָה יָד אַחֲרַת מִתְקַשְׁרַת
 בְּקַשְׁרֵי הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, מַחֲזִיר יָדוֹ וּמִסְתַּבֵּל
 בְּכַבוֹד רַבּוּנוּ. מִתְעַטֵּף בְּעֵטוּף שֶׁל מִצְוָה
 בְּאַרְבַּע זַיִוֹת כְּסוּתוֹ, אַרְבַּעָה מַלְכִים
 יוֹצֵאִים לְכַנְגַּד אַרְבַּעָה. אַרְבַּעָה עַדֵי אֶמֶת
 שֶׁל הַמֶּלֶךְ, תַּלְוִיִּים מֵאַרְבַּע זַיִוֹת, וְתַלְוִיִּים
 בָּהֶם בְּעַנְבִים בְּאַשְׁבּוֹל.

וְתֹאנָא, הַאי תְּכֵלֶת, הוּא רָזָא דְדוּד מְלָכָא. וְדָא
 חוּטָא דְאַבְרָהָם, דְזָכָה בֵּיה לְבָנוּי בְּתֵרוּי.
 מָאֵי תְּכֵלֶת. תְּכֵלֶת דְכֻלָּא. (נדא) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 כִּסָּא הַכְּבוֹד אֶקְרִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַעַה כְּרִיכָן דְאִיְהִי שְׁכִינְתָא
 שְׁבִיעֵתָא דְכֻלָּא וְדָאֵי. דְהָא הִיא מִתְפָּרְכָא
 מִשִּׁיתָא אַחֲרֵינוּן, עַל יְדָא דְצַדִּיק. וְאֵי תֵלֶת עֶשֶׂר,
 תֵּלֶת עֶשֶׂר אֵינוּן, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ בְּתֵלֶת עֶשֶׂר מְכִילָן.
 וְהֵאֵי הִיא פִתְחָא דְכֻלָּהוּ.

וְהִיא חוּטָא חַד, וְרִשִׁימָא בְּגוּזְנָהָא, וּגְזוּנָא דִילָה
 נְפִיק, מִחַד נוּנָא דְאֵזִיל בְּיָם כְּנַרְת. וְכְנַרְת
 עַל שְׁמָה אֶתְקְרִי. וְעַל דָּא, כְּנֹר הָזֶה תְלוּי לְעִילָא
 מִעֶרְסָא דְדוּד, דְהָא (דְדוּד) וְדָאֵי אִיהוּ כְנֹר דְדוּד מְנַגֵּן
 מֵאֵלָיו, לְמִלְכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וּבְגִין כֵּךְ, גְּזוּנֵי עֵייל
 עַד רְקִיעָא, וּמְרַקִיעָא עַד כּוּרְסִיָא.

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

עֶשְׂרֵה מְדוּת, וְזֶהוּ פִתַח הַכֵּל.
 וְהִיא חוּט אֶחָד, וְרִשׁוּמָה בְּגוּזְנָהָא, וְצַבְעָה
 יוֹצֵא מִדְּג אֶחָד שֶׁהוּלֵךְ בְּיָם כְּנַרְת. וְכְנַרְת
 נִקְרָאת עַל שְׁמָה. וְעַל זֶה כְּנֹר הָזֶה תְלוּי מֵעַל
 מִטַּת דְדוּד, שְׁתָּרִי (שֶׁל דוּד) וְדָאֵי הוּא כְנֹר דְדוּד
 מְנַגֵּן מֵאֵלָיו לְמִלְכָה הַקְדוּשׁ הָעֲלִיוֹן, וְלִכְּן גְּזוּנֵי
 עוֹלָם עַד הַרְקִיעַ, וּמְרַקִיעַ עַד הַכִּסֵּא.

וְלְמַדְנֵי, תְּכֵלֶת זֶה הוּא סוּד דְדוּד הַמְלֵךְ, וְזֶה
 חוּט אַבְרָהָם שׁוֹכֵה בּו לְבָנוּי אַחֲרָיו. מַה זֶה
 תְּכֵלֶת? תְּכֵלֶת הַכֵּל. (נדא) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 כִּסָּא הַכְּבוֹד נִקְרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַע כְּרִיכּוֹת שֶׁהִיא שְׁכִינָה
 שְׁבִיעִית הַכֵּל בְּדָאֵי. שְׁתָּרִי הִיא מִתְפָּרְכָת
 מִשְׁשָׁה אַחֲרֵים עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. וְאִם שְׁלֻשָׁה
 עֶשֶׂר, שְׁלֻשָׁה עֶשֶׂר הֵם, כְּמוֹ שְׁבַעֲרוּהָ בְּשֻׁלֶשׁ

וְהָכָא כְּתִיב מִצְוָה, כְּמָה דְאַתְּ דַּאֲמַר (מלכים ב' יח) מִצְוֹת
הַמֶּלֶךְ הִיא. (אסתר ג') מְדוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת
מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. (נחמיה יא) כִּי מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. וְתֹאנָא, יְסוּדָא
וְשִׁרְשָׁא בְּמִלְכָּא מִתְעַפְרִין כְּתָדָא. וְהֵאֵי הוּא כְּתָרָא
וּפְתַחָא לְכָל שְׂאָר כְּתָרִין. וְכְתִיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי
שַׁעְרֵי צְדָק. וְכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִי. וְעַל דָּא
כְּתִיב, וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ,
לֹאֲכַלְלָא בְּהֵאֵי כָּל שְׂאָר כְּתָרִין. וְעַל דָּא אֵינּוֹן סְהַדֵּי
סְהַדוּתָא, וְלֹא קִיָּמִי בְּדוֹכְתֵיהוּ בְּגִין דְּאֵיהִי מִצְוֹת.
וְתַנִּינָן, תְּשֻׁמִּישֵׁי מִצְוָה, נְזַרְקוֹן. וְאֵי תִימָא, הָא
לוּלָב וְעֶרְבָה וְכוּ', תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה אֵינּוֹן,
אַמַּאי נְזַרְקוֹן. אֵלָּא תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה, בְּגִין דְּרִשְׁמִין
בְּכְתִיבָה דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינּוֹן חוּטִין, לְאַחֲזָאָה הַיָּד תְּלִיין
מִכָּאן וּמִכָּאן, לְד' סְטְרֵי עֲלָמָא, מֵהֵאֵי אַתָּר.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הַכְּתָרִים. וְלִכְּן הֵם מְעִידִים עֲדוּת וְלֹא עוֹמְדִים
בְּמִקּוּמָם, מִשּׁוּם שֶׁהֵיא מִצְוֹת.
וְשִׁנְיָנוּ, תְּשֻׁמִּישֵׁי מִצְוָה נְזַרְקוֹן. וְאֵם תֹּאמַר,
הֲרִי לוּלָב וְעֶרְבָה תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה הֵם, לְמָה
נְזַרְקִים? אֵלָּא תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה, מִשּׁוּם
שֶׁרְשׁוּמִים בְּכְתִיבַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אוֹתָם חוּטִים, לְהִרְאוֹת אֵיךְ
תְּלוּיִים מִכָּאן וּמִכָּאן לְאַרְבְּעָה צַדֵּי הָעוֹלָם

וְכֹאֵן כְּתוּב מִצְוָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים ב' יח)
מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא. (אסתר ג') מְדוּעַ אַתָּה עוֹבֵר
אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. כִּי מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. וְלִמְדֵנוּ,
יְסוּד וְשִׁרְשׁ בְּמִלְכָּא מִתְעַפְרִים כְּאֲחָד, וְזוּהִי
זְכָרוֹן וּפְתַח לְכָל שְׂאָר הַכְּתָרִים, שֶׁכְּתוּב
(תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק. וְכְתוּב זֶה
הַשַּׁעַר לְה'. וְעַל זֶה כְּתוּב וּרְאִיתֶם אֶת
וּזְכַרְתֶּם אֶת מִצְוֹת ה', לְהַכְּלִיל בְּזֶה כָּל שְׂאָר

וְאִיהִי שְׁלֵטָא עַל כָּלָא. בְּרוּזָא דִּלְב, דְּאִיהִי לְבָא דְכָל
 הָאִי עֲלָמָא, וְלְבָא דְעֲלָאִי, וְתִלְיָא בְּלֵב עֲלָאָה. וְכָלָא
 הוּא בְּלֵב, דְנִפְק מִחֲבֻמָּה עֲלָאָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 שְׁעוּרָא דְהָאִי, (ס"א וְאוּרְכָא) דְהָאִי, אֲתִמַּר בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִין
 דְרַבִּי אֶלְעָזָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְבִעֵי
 לְמַחֲדָּ בְתַר דְחִלְתִּי, יְהִי בְתַר לְבָא דָא, וּבְתַר
 עֵינִין דְקִיּוּמִין עֲלָהּ. מָאן אֵינּוֹן עֵינִין. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (תהלים לא) עֵינֵי יְיָ אֵל צְדִיקִים אֲכַל אֶתֶם לֹא
 תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם. מָאִי טַעְמָא (דף
 קע"ו ע"א) בְּגִין דְאֶתֶם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, מָאִי טַעְמָא הָכָא יְצִיאַת מְצָרִים,
 דְכְתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מְצָרִים.
 אֵלָּא, בְּגִין דְכַד נִפְקוּ מִמְצָרִים, בְּהָאִי חוּלְקָא עָאֵל.
 וּבְהָאִי, קָטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְטוּלָא דְמְצָרִים. וְעַל

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הַלֵּב הַזֶּה וְאַחֲרֵי הָעֵינַיִם שְׁעוּמָדִים עֲלֵיהֶ. מִי
 הֵם עֵינַיִם אֵלֶּה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לד) עֵינֵי ה'ִ
 אֵל צְדִיקִים. אֲכַל אֶתֶם, לֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי
 לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
 שְׂאֵתֶם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, מָה הַטַּעַם כְּאֵן יְצִיאַת
 מְצָרִים, שְׂכָתוּב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מְצָרִים? אֵלָּא מִשּׁוֹם שְׂכָשְׁנִיעָאוּ מִמְצָרִים,

מִמְקוֹם זֶה, וְהִיא שׁוֹלֵטַת עַל הַכֹּל בְּסוּד הַלֵּב,
 שְׁהִיא לֵב כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה וְלֵב הָעֲלִיוֹנִים,
 וְתִלְוִיָּה בְּלֵב הָעֲלִיוֹן, וְהַכֹּל הוּא בְּלֵב שְׁוִיעָא
 מִחֲבֻמָּה עֲלִיוֹנָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁעוּרָא שֶׁל
 זֶה (וארף) שֶׁל זֶה נִתְּבָאָר בְּאוֹתִיוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל
 רַבִּי אֶלְעָזָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 מִי שְׂרוּעָה לְלֶכֶת אַחַר יְרֵאתִי, יִלְךְ אַחַר

דָּא בְּאַתְרֵיהּ אֲתֵדְבַר, וּבְאַתְרֵיהּ אֲזִדְהַר לְהוּ בְּדָא.
מָאֵי בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין דְּהָאֵי מַצּוֹת, הִיא אֲתֵר דִּילָהּ.

תָּאֲנִי רַבִּי יִיסָא, כְּתִיב (מִיכָה ז') פִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. פִּימִי, פִּיּוֹם מִיבְעֵי
לִיהּ, דְּהָא בְּחַד זְמַנָּא נִפְקוּ וְלֹא אֲתַעֲבָבוּ. אֲלֵא
כְּאִינוּן יוֹמִין עֲלָאִין, דְּאֲתַבְרַכָּא בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא לְאַפְקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִן
גְּלוּתָא, וּכְדִין כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה יב') וְאָמַרְתֶּם פִּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ
לִי קְרָאוּ וְגו', וּמְרוּ יי פִּי גֵאוֹת עֲשֵׂה מוֹדַעַת זֹאת
בְּכָל הָאֶרֶץ. מָאֵי מוֹדַעַת זֹאת. בְּגִין דְּהִשְׁתָּא
אֲשֶׁת־מוֹדַעָא זֹאת בְּעַטְוִפָּא דְּמַצּוֹת. בְּהַהוּא זְמַנָּא
אֲשֶׁת־מוֹדַעָא זֹאת, בְּכַמָּה נְמוּסִין דִּילָהּ, דִּיעֲבִיד קְדָשָׁא
בְּרִידָא הוּא אֲתִין וְנִסִּין בְּעֲלָמָא, כְּדִין כְּתִיב (זְכוּרִיָּה יד') פִּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שֶׁהַתְּבַרְכָּה בְּהֵם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין עֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל
מִהַגְּלוּת, וְאֵז כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה יב') וְאָמַרְתֶּם פִּיּוֹם
הַהוּא הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ וְגו', וּמְרוּ ה' פִּי גֵאוֹת
עֲשֵׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאֶרֶץ. מַה זֶה מוֹדַעַת
זֹאת? מִשּׁוֹם שְׁעֵבֶשׂוּ נוֹדְעָה זֹאת בְּעַטְוִפָּא
מַצּוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן תְּוֹדַע זֹאת בְּכַמָּה מְנַהֲגִים
שְׁלָה שִׁיעֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹת וְנִסִּים

נְכַסּוּ בְּחֶלֶק זֶה, וּבְזֶה הֲרַג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הֲרַג בְּמִצְרַיִם. וְלָכֵן בְּמִקְוֵמוּ נִזְכָּר, וּבְמִקְוֵמוּ
הוֹחִירָם בְּנֹה. מַה זֶה בְּמִקְוֵמוּ? מִשּׁוֹם שְׁמַצּוֹת
זוֹ הִיא מִקְוֵמָה.

שְׁנֵה רַבִּי יִיסָא, כְּתוּב (מִיכָה ז') פִּימִי צִאתְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. פִּימִי?! פִּיּוֹם
הָיָה צְרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב, שְׁהָרִי בְּזְמַן אֶחָד יִצְאוּ,
וְלֹא הִתְעַבְּבוּ! אֲלֵא כְּמוֹ אוֹתָם יָמִים עֲלִיוֹנִים

פְּרִשְׁת קֶרַח

וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֶהֱת בֶּן לֵוִי וְגו'. רַבִּי אֲבָא
 פָּתַח (תהלים ט) הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב
 וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים. כִּמְהָ עֲלָאן פִּתְנָמִי
 אֲוֵרִיתָא, כִּמְהָ יִקְוֵרִין אֵינוֹן, תְּאִיבִין אֵינוֹן לְעִילָא,
 תְּאִיבִין אֵינוֹן לְכֻלָּא. בְּגִין דְּאֵינוֹן שְׂמָא קִדִּישָׁא. וְכָל
 מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵיתָא, אֲשַׁתְּדַל בְּשְׂמָא קִדִּישָׁא,
 וְאֲשַׁתְּזִיב מִכֻּלָּא, אֲשַׁתְּזִיב בְּעֲלֻמָּא דִּין, וְאֲשַׁתְּזִיב
 בְּעֲלֻמָּא דְּאֲתִי. תָּא חַזִּי, כֹּל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵיתָא,
 אֲחִיד בְּאֵילָנָא דְּחַיִּי. בֵּינוֹן דְּאֲחִיד בֵּיתָא, כִּנְכֻלָּא אֲחִיד,
 דְּכִתִּיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הוּא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כֹּל מָאן דְּיִשְׁתְּדַל בְּאוֹרֵיתָא, חִירוֹ
 אֵית לֵיה מִכֻּלָּא, חִירוֹ מִמִּיתָה, כִּמְהָ דְּאֲמַרְנָן.
 בְּגִין דְּחִירוֹ עָלִיה שְׂרִיא, וְאֲחִיד בֵּיתָא. אֵילוֹ יִשְׂרָאֵל

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שֵׁם קָדוֹשׁ. וְכָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
 מִשְׁתַּדֵּל בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ וְנִצֵּל מִהַכּוֹל. נִצֵּל
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִצֵּל בְּעוֹלָם הַבָּא. בֵּא וּרְאֵה, כֹּל
 מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, אַחוּז בְּעֵץ הַחַיִּים. בֵּינוֹן
 שְׂאֵחוּז בּוֹ – בְּכָל אַחוּז, שְׂכֵתוֹב (משלי ג) עֵץ
 חַיִּים הוּא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כֹּל מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, יֵשׁ
 לוֹ חֲרוֹת מִהַכּוֹל, חֲרוֹת מִמִּיתָה כִּמְהָ שְׂאֵמְרָנוּ,
 מִשּׁוּם שֶׁחֲרוֹת שׁוֹרָה עָלָיו וְאֲחוּזָה בּוֹ. אֵלוֹ

בְּעוֹלָם, אִזְ כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' /
 אֲחִיד וְשִׁמוֹ אֲחִיד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
 יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת קֶרַח

וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֶהֱת בֶּן לֵוִי וְגו'. רַבִּי
 אֲבָא פָּתַח, (תהלים ט) הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב
 וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים. כִּמְהָ עֲלִיוֹנִים
 הֵם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כִּמְהָ מְכַבְּדִים הֵם, אֲהוּבִים
 הֵם לְמַעַלָּה, אֲהוּבִים הֵם לְכֻלָּם, בְּגִלְגַּל שְׁהֵם

מִתְעַטְרִין בְּאוֹרֵייתָא, יִשְׁתַּבְּחוּ מִכָּלֵא, וְלֹא יִשְׁתַּכְּחוּ
 בְּגִלּוֹתָא, וְדָא הוּא דְכִתְיִב (ס"א אֵילוּ יִשְׂרָאֵל מִנְּפָרִין אוֹרֵייתָא, אֲשֶׁתְּבֹבּוּ
 מִכָּלֵא, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּגִלּוֹתָא כְּתִיב) (שְׁמוֹת לֵב) חָרוֹת עַל הַלְּחָתוֹת, אֵל
 תִּקְרִי חָרוֹת אֶלְא חִירוֹת. וְחִירוֹת דָּא (אוּקְמוּהִי) בְּאוֹרֵייתָא
 אֲשֶׁתְּכַח, אוֹרֵייתָא אִיהִי חֵילָא דִּימִינָא, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (דְּבָרִים לֵג) מִימִינוּ אֵשׁ דָּת לָמוּ, וְשִׁמְאָלָא אֶתְכַלִּיל
 בִּימִינָא, מָאן דְּעֵבִיד יְמִינָא שִׁמְאָלָא, וְשִׁמְאָלָא יְמִינָא,
 הָא אִיהוּ כְּאֵילוּ חָרִיב עֲלֵמָא.

תָּא חֲזִי, אַהֲרֹן יְמִינָא. לִינְאֵי שִׁמְאָלָא, קַרְח בְּעִי
 לְמַעַבְדַּ חֲלוּפָא דִּימִינָא לְשִׁמְאָלָא, בְּגִין כְּדָ
 אֲתַעְנֵשׁ. וְלֹא עוֹד אֶלְא דְאֲשֶׁתְּכַח בִּיהּ לִישָׁנָא בִּישָׂא,
 וְאֲתַעְנֵשׁ בְּכָלֵא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שִׁמְאָלָא אֶתְכַלִּיל
 תְּדִיר בִּימִינָא, קַרְח בְּעָא לְאַחֲלָפָא תְּקוּנָא דְלַעִילָא
 וְתַתָּא, בְּגִין כְּדָ אֶתְאַבִּיד מֵעִילָא וְתַתָּא.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

מִחְרִיב עוֹלָם.

בַּא וְרָאָה, אַהֲרֹן יְמִין, לְיוֹם שִׁמְאָל. קַרְח
 רָצָה לַעֲשׂוֹת חֲלוּפֵי הַיְמִין לְשִׁמְאָל, וּמִשׁוּם
 זֶה נִעְנֵשׁ. וְלֹא עוֹד, אֶלְא שְׁנַמְצָא בּוּ לְשׁוֹן
 הָרַע, וְנִעְנֵשׁ בְּכָל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 הַשִּׁמְאָל נִכְלָל תְּמִיד בְּיְמִין. קַרְח רָצָה
 לְהַחֲלִיף תְּקוּנָא שְׁלִמְעָלָה וְלִמְטָה, בְּגִלְלֵי זֶה
 נִאָּבַד מִלְּמַעְלָה וְלִמְטָה.

יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרִים בַּתּוֹרָה, יִנְעָלוּ מִהַבֵּל, וְלֹא
 יִמְצְאוּ בְּגִלּוֹת. וְזֶהוּ שְׁכִתּוּב (אֵילוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁמֵרִים אֵת
 הַתּוֹרָה, יִנְעָלוּ מִהַבֵּל, וְלֹא יִמְצְאוּ בְּגִלּוֹת. כְּתוּב) (שְׁמוֹת לֵב) חָרוֹת
 עַל הַלְּחָתוֹת, אֵל תִּקְרִי חָרוֹת אֶלְא חִירוֹת.
 וְחִירוֹת זֶו (בְּאוֹרֵייתָא) נִמְצְאוּ בַּתּוֹרָה. הַתּוֹרָה הִיא
 כַּח הַיְמִין, כְּמוֹ שְׁנַמְצָא (דְּבָרִים לֵג) מִימִינוּ אֵשׁ
 דָּת לָמוּ. וְהַשִּׁמְאָל נִכְלָל בְּיְמִין. מִי שֶׁעוֹשֶׂה
 יְמִין שִׁמְאָל וְשִׁמְאָל יְמִין, הָרִי הוּא כְּאֵילוּ

וַיִּקַּח קִרְחַת, מָאִי וַיִּקַּח. נָסִיב עֵיטָא בִישָׁא לְגִרְמִיָּה,
כָּל דְרַדְף בְּתַר דְּלֹא דִילִיָּה, אִיהוּ עָרִיב
מִקְפִּיָּה. וְלֹא עוֹד, אֶלְא מַה דְּאִית בֵּיה אֲתֵאבִיד
מִנִּיה. קִרְחַת רַדְיָה בְּתַר דְּלֹא דִילִיָּה, דִילִיָּה אָבִיד,
וְאַחֲרָא לֹא רוּחַ.

קִרְחַת אָזִיל בְּמַחְלוּקַת. מָאִי מַחְלוּקַת. פְּלוּגְתָּא.
פְּלוּגְתָּא דְלֵעִילָא וְתֵתָא. וּמֵאן דְּבִעֵי
לְאַפְלָגָא תְּקוּנָא דְעֵלְמָא, יִתְאַבִּיד מִכְּלָהוּ עֲלָמִין.
מַחְלוּקַת, פְּלוּגְתָּא דְשָׁלוּם. וּמֵאן דְּפְלִיג עַל שָׁלוּם,
פְּלִיג עַל שְׂמָא ^(דף קע"ו ע"ב) קְבִישָׁא, בְּגִין דְּשְׂמָא קְבִישָׁא,
שָׁלוּם אֶקְרִי.

תָּא חַוִּי, לִית עֲלֵמָא קָאִים אֶלְא עַל שָׁלוּם, כִּד בְּרָא
קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא עֲלֵמָא, לָא יָכִיל לְאַתְקִימָא,
עַד דְּאַתָּא וְשָׂרָא עָלֵיָּהוּ שָׁלוּם. וּמֵאִי הוּא. שֶׁבֶת,

לשון הקודש

שְׂרוּצָה לְחַלֵּק תְּקוּנָה הָעוֹלָם, נֶאָכַד מִכָּל
הָעוֹלָמוֹת. מַחְלָקַת הִיא מַחְלָקַת שֶׁל הַשָּׁלוּם,
וּמִי שֶׁחוֹלֵק עַל הַשָּׁלוּם חוֹלֵק עַל הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ, מִשּׁוּם שֶׁשֵּׁם הַקְּדוּשׁ נִקְרָא שָׁלוּם.
בָּא וְרָאָה, אֵינן הָעוֹלָם עוֹמֵד אֶלְא עַל שָׁלוּם.
כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, לֹא
יָכִיל לְהִתְקַיֵּם וְלֵעֲמֹד, עַד שֶׁבָּא וְהִשְׁרִיחַ עָלָיו

וַיִּקַּח קִרְחַת. מַה זֶה וַיִּקַּח? לָקַח עֵצָה רָעָה
לְעַצְמוֹ. כָּל מִי שֶׁרוֹדֵף אַחֵר מַה שְׂאִינּוּ שְׁלוֹ
- זֶה בּוֹרַח מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוֹד, אֶלְא מַה שְׂשִׁי לּוֹ
- נֶאָכַד מִמֶּנּוּ. קִרְחַת רַדְף אַחֵר מַה שְׂאִינּוּ
שְׁלוֹ - אֶת שְׁלוֹ אָבִד, וְאַחֵר לֹא הִרְוִיחַ.
קִרְחַת הִלְךְ בְּמַחְלָקַת. מַה זֶה מַחְלָקַת?
פְּלוּגְתָּא. מַחְלָקַת שְׁלֵמָעֵלָה וְלִמְטָה. וּמִי

דְּאִיְהוּ שְׁלָמָא דְעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וְכִדִּין אֲתַקְיָים עֲלֵמָא.
וּמֵאן דְּפָלִיג עָלֵיהּ, יִתְאַבִּיד מֵעֲלֵמָא.

צִלְפַּחַד פָּלִיג עַל שַׁבַּת, דְּהָוָה מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים. וּמֵאן
אֵינּוֹן עֵצִים. אֵינּוֹן אֵילָנִין אַחֲרָנִין
כְּדֵאמְרֵן. וְאֵינּוֹן מַלְיִן (ס"א אֵילָנִין) דְּחוּל, וְחוּל בְּקִדְשׁ
לֹא שְׂרִיָא, (מִכָּאן וְהִלָּאָה מִלֵּי דְחוּל בְּשַׁבַּת אָסִיר וְדָאִי) דְּפָלִיג עַל
שְׁלָמָא דְעֵלְמָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתִיב (תהלים קיט) שָׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבָיו
תּוֹרַתְךָ וְגו'. אֲוִרִיָּתָא הוּא שָׁלוֹם, דְּכְתִיב,
(משלי ג) וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וְקַרְח אָתָּא לְאַפְגָּמָא
שָׁלוֹם דְּלֵעִילָא וְתַתְּא, בְּגִין כְּדָּ אֲתַעֲנִישׁ הוּא
מֵעִילָא וְתַתְּאָה.

וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ תְּבַרִיָא.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, קָרִיאִי מוֹעֵד קָרְאִי כְּתִיב,
חֶסֶד יו"ד, אֲמַאי קָרְאִי. אֵלָּא חָכִי הוּא, מְלַכּוּתָא

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתוּב (תהלים קיט) שָׁלוֹם רַב
לְאוֹהֲבָיו תּוֹרַתְךָ וְגו'. הַתּוֹרָה הִיא שָׁלוֹם,
שְׁכִתוּב (משלי ג) וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וְקַרְח בָּא
לְפָגֵם שָׁלוֹם שְׁלֹמַעְלָה וּמִטָּה, וּמִשׁוּם זֶה נִעֲנַשׁ
מְלַמְעָלָה וּמִטָּה.

וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְגו'. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ
הַחֲבָרִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, קָרְאִי מוֹעֵד,
קָרְאִי כְּתוּב, חֶסֶד יו"ד. לָמָּה קָרְאִי? אֵלָּא כְּדָּ

שָׁלוֹם, וּמַהוּ? שַׁבַּת, שְׁהִיא שָׁלוֹם הָעֲלִיוֹנִים
וְהַתְּתוּנִים, וְאִזּוּ עֵמֶד וְהַתְּקִים הָעוֹלָם. וּמִי
שְׁחָלַק עָלָיו, יֵאבֵד מִהָעוֹלָם.

צִלְפַּחַד חָלַק עַל שַׁבַּת, שְׁהִיָּה (במדבר טו)
מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים. מִי אוֹתָם עֵצִים? אוֹתָם עֵצִים
אַחֲרִים, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וְאֵלּוּ דְבַרִּי (אֵילָנוּת) חַל,
וְחַל בְּקִדְשׁ לֹא שׁוּרָה, (מִכָּאן וְהִלָּאָה דְּבַרִּי חַל בְּשַׁבַּת אָסִיר
דָּאִי) שְׁחָלַק עַל שָׁלוֹם שְׁלֹמַעְלָה.

דְּאַרְעָא בְּעֵין מַלְכוּתָא דְרִקְיָעָא. וְרָזָא דָּא, כָּל אֵינּוֹן
 כְּתָרִין עַלְאִין, דְּשָׂמָא קְדִישָׁא אֲתֵאֲחִיד בְּהוּ, כְּלָהוּ
 זְמִינִין מֵאַתָּר דְּאַקְרִי קֹדֶשׁ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא
 כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. וְאִימְתִי בְּשַׁעְתָּא דְמוֹעֵד זְמִין
 בְּעַלְמָא, כְּגִוּוֹנָא דְאֵינּוֹן כְּתָרִין עַלְאִין, דְּזְמִינִין מִקְדֶּשׁ
 עַלְאָה, הָכִי נָמִי קֹדֶשׁ תְּתָא זְמִין לְחִילוּי, לְאַעְטָרָא
 וְלְאַעְלָאָה לְהוּ.

קֹדֶשׁ עַלְאָה יְדִיעָא, קֹדֶשׁ תְּתָאָה חֲכֻמַּת שְׁלֹמָה, הָכִי
 נָמִי אִיהִי זְמִינַת לְכָל חִילָהָא. וְאֵינּוֹן חִילִין
 כּוּלְהוּ, זְמִינִין לְאַתְעֵטְרָא בְּהֵאֵי קֹדֶשׁ תְּתָאָה, כְּזִמְנָא
 דְּמוֹעֵד שְׂרִיָּא בְּעַלְמָא. וְכְּגִוּוֹנָא דְחִילָהָא קִימִין
 לְעִילָא, הָכִי נָמִי קִימִי מְמַנֵּן דְּעַמָּא, כְּדוּגְמָא דִּילָה
 לְתַתָּא, וְעַל דָּא אֲקִרוּן קִרְאֵי מוֹעֵד. וְכְּגִין דְּאֵנּוֹן
 לְתַתָּא, קִרְאֵי מוֹעֵד חֶסֶר, (כְּגִוּוֹנָא דְלְעִילָא) אֲבָל בְּשְׁלִימו
 יִתִּיר אֵינּוֹן.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הוא – מַלְכוּת הָאָרֶץ בְּעֵין מַלְכוּת הָרִקְיָע. וְסוּד זֶה – כָּל אוֹתָם כְּתָרִים עַלְיוֹנִים שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ נֶאֱחָז בָּהֶם, כָּלֵם מְזֻמָּנִים מִמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, זֶהוּ שְׁכֵנֹת (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. וְאִימְתִי? בְּשַׁעֲהָ שְׁמוֹעֵד זְמִין בְּעוֹלָם. כְּמוֹ שְׁאוֹתָם כְּתָרִים עַלְיוֹנִים שֶׁמְזֻמָּנִים מִקְדֶּשׁ הָעֲלִיּוֹן, כִּי גַם קֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן זְמִין לְחִילוּי לְעַטְרָם וְלְהַעֲלוֹתָם.

קֹדֶשׁ עַלְיוֹן יְדוּעָה, קֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן חֲכֻמַּת שְׁלֹמָה, כִּי גַם הִיא מְזֻמָּנַת לְכָל חִילִיָּהּ, וְאוֹתָם חִילוֹת כָּלֵם עֲתִידִים לְהִתְעַטֵּר בְּקֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן זֶה בְּזִמְן שְׁמוֹעֵד שְׂרוּי בְּעוֹלָם. וְכִמוֹ שְׁחִילִיָּהּ עוֹמְדִים לְמַעְלָה, כִּי גַם עוֹמְדִים מִמְּנֵי הָעַמִּים כְּדוּגְמָתָהּ לְמַטָּה, וְעַל זֶה נִקְרָאוּ קִרְאֵי מוֹעֵד. וּמִשּׁוֹם שֶׁהֵם לְמַטָּה, קִרְאֵי מוֹעֵד חֶסֶר, (כְּמוֹ שְׁלֹמֹה) אֲבָל הֵם בְּשְׁלֹמֹת יִתְרָה.

אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאֵי, וְלֹא אֲנָשִׁי יִי. וְדָא הוּא רְזָא, בְּנִקְבוּ
 שֵׁם יוֹמָת, וְאוֹקִימָנָא. וְעַל דָּא אֶקְרִי חֲבָא,
 אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאֵי, בִּיּוֹן דְּמַסְטְרָא דְּגִבּוּרָה קָא אֲתִיּוֹן,
 אֲנָשִׁי שֵׁם אֵינּוֹן, הָא שְׂבַחָא דְּלֶהוֹן יִתִּיר, אֲבַל אֵינּוֹן
 נִטְלוּ לְגִרְמִייהוּ. וְאֲתֵאֲחֵדוּ בְּמַחְלוּקָת.
 בְּקָר וַיּוֹדַע יִי אֶת אֲשֶׁר לוֹ. אֲמַאי בְּקָר, וְאֲמַאי
 קְדוּשׁ וְלֹא טְהוֹר. אֲלֹא אֵינּוֹן מַסְטְרָא דְּטְהוֹר
 קָא אֲתִיּוֹן, וְקְדוּשׁ בְּהִנָּא. אָמַר מֹשֶׁה, בְּקָר, דְּבִדִּין
 בְּתָרָא דְּכִהְנָא אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, אִי אֲתוֹן בְּהִנִּי, הָא
 בְּקָר, פְּלַחוּ עֲבוּדָה דְּבְקָר, וְכִדִּין וַיּוֹדַע יִי אֶת אֲשֶׁר
 לוֹ וְאֶת הַקְּדוּשׁ. אֶת אֲשֶׁר לוֹ סִתָּם, דָּא לִיּוֹאֵי. וְאֶת
 הַקְּדוּשׁ, דָּא בְּהִנָּא, כִּדִּין וְהַקְּרִיב אֱלִיּוֹ. וְלִית מָאן
 דְּאֲבַחִין מַלְתָּה, אֲלֹא בְּקָר, אִי תִתְחַזּוֹן לְאַשְׁתְּאַרָא
 בְּסִטְר דִּינָא, בְּקָר לֹא סָבִיל לְכוּ, דְּהָא לָאו זְמַנִּיה
 הוּא. וְאִי תִתְחַזּוֹן לְאַשְׁתְּאַרָא בְּחֶסֶד, הָא זְמַנִּיה הוּא,
 וְתִשְׁתְּאַרוֹן גְּבִיּוּת, וַיִּקְבַּל לְכוּ.

 לשון הקודש

טְהוֹר, וְקְדוּשׁ הַכֹּהֵן. אָמַר מֹשֶׁה, בְּקָר,
 בְּשִׁבְתָּר הַכֹּהֵן מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם - אִם אַתָּם
 בְּהַנִּים, הֲרִי בְּקָר, עֲבָדוּ עֲבוּדַת הַבְּקָר, וְאִז
 וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוּשׁ אֶת אֲשֶׁר
 לוֹ - סִתָּם, זֶה הַלּוּיִם. וְאֶת הַקְּדוּשׁ - זֶה
 הַכֹּהֵן. אִז וְהַקְּרִיב אֱלִיּוֹ. וְאִין מִי שְׂיִבְחִין
 בְּדַבָּר אֲלֹא בְּקָר. אִם תְּהִיוּ רְאוּיִים לְהִשְׁאֵר

אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאֵי, וְלֹא אֲנָשִׁי ה'. וְהוּו סוּד (ויקרא
 כה) בְּנִקְבוּ שֵׁם יוֹמָת, וּבְאֲרָנּוּ, וְעַל זֶה נִקְרָא
 כָּאִין אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאֵי. בִּיּוֹן שְׂמַצַּד הַגִּבּוּרָה
 בְּאִים, אֲנָשִׁי שֵׁם הֵם, הֲרִי שְׂבַחָם יִתֵּר, אֲבַל
 הֵם לְקַחוּ לְעַצְמָם וּנְאָחוּזוּ בְּמַחְלָקָת.
 בְּקָר וַיּוֹדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ. לָמָּה בְּקָר? וְלָמָּה
 קְדוּשׁ וְלֹא טְהוֹר? אֲלֹא הֵם כָּאוּ מַצַּד שֶׁל

בְּמָה. בְּקִטְרֵת. דִּהָא קִטְרֵת בְּעֵי לְשׁוֹשְׁבֵינָא,
 לְאַתְקִטְרָא עַל יְדֵיהּ בְּכֹלָא, וְלְאַתְקִשְׂרָא.
 מָאן שׁוֹשְׁבֵינָא. דָּא בְּהֵנָּא. וּבְגִין כְּדָּ, וְהִיָּה הָאִישׁ
 אֲשֶׁר יִבְחַר יִי הוּא הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא הַטָּהוֹר. תִּרְיִן דִּרְגִין
 אִינוּן: קְדוֹשׁ. וְטָהוֹר. כִּהֵן, קְדוֹשׁ. לִוִי, טָהוֹר. וְעַל
 דָּא הַקְּדוֹשׁ כְּתִיב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל
 בְּשָׂר. תָּא חַזִי, מִשְׁחָה וְאַהֲרֹן מְסֻרוֹ גְּרַמֵּייהוּ
 לְמִיתָה. בְּמָה, בְּגִין דְּכְתִיב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
 אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת, רוּחַת כְּתִיב, חֶסֶד וְאִ"ו. וּבְגִין כְּדָּ
 אֵילָנָא דְּמוֹתָא הוּא, וּבְכָל אֲתָר נְפִילַת אַנְפִּין לְהַהוּא
 אֲתָר חַזִי. וְעַל דָּא אֵל אֱלֹהֵי, אֵל: הָדָא הוּא דְּכְתִיב,
 וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. אֱלֹהֵי הַרוּחַת, דְּאִיהוּ אֲתָר
 צְרוּרָא דְּנִשְׁמָתִין דְּעֵלְמָא, וְכָל נִשְׁמָתִין תַּמָּן סִלְקוּן,
 וּמִתַּמָּן אֲתִיָּין. (נ"א תַּמָּן אֲתִיָּין).

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

טָהוֹר. וְעַל זֶה הַקְּדוֹשׁ כְּתוּב.
 וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת
 לְכָל בְּשָׂר. בָּא וּרְאֵה, מִשְׁחָה וְאַהֲרֹן מְסֻרוֹ
 עֲצָמָם לְמִיתָה, בְּמָה? מִשׁוּם שְׁכֵתוֹב וַיִּפְּלוּ עַל
 פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת. רוּחַת כְּתוּב
 חֶסֶד וְאִ"ו. וּמִשׁוּם זֶה עֵין הַמּוֹת הוּא, וּבְכָל
 מְקוֹם נְפִילַת אַפִּים לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְעַל זֶה אֵל
 אֱלֹהֵי, אֵל – זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תְּהֵלִים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל

בְּצַד הַדִּין, בְּקִרְחָה לֹא יִסְבַּל אֲתַכְּסֵם, שְׁהָרִי לֹא
 זְמַנּוּ הוּא. וְאִם תִּתְּרָאוּ לְהִשָּׁאֵר בְּחֶסֶד, הָרִי
 זְמַנּוּ הוּא, וְתִשָּׁאֲרוּ אֲעִלּוּ וַיִּקְבַּל אֲתַכְּסֵם.
בְּמָה? בְּקִטְרֵת. שְׁהָרִי קִטְרֵת צְרִיכָה שׁוֹשְׁבִין
 לְהַתְקַטֵּר עַל יְדוֹ בְּכָל וּלְהַתְקַשֵּׁר. מִי
 הַשׁוֹשְׁבִין? זֶה הַכֹּהֵן. וּמִשׁוּם כְּדָּ, וְהִיָּה הָאִישׁ
 אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא הַטָּהוֹר. שְׁתֵּי
 דְּרִגְוֹת הֵן: קְדוֹשׁ וְטָהוֹר. כִּהֵן קְדוֹשׁ, לִוִי

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב לד) שִׁמְעוּ חֲכָמִים מִלִּי וַיִּוֹדְעִים
הָאֲזִינוּ לִי. הַאִי קָרָא אֱלִיהוּא אָמְרוּ. תָּא חֲזִי,
מַה בְּתִיב (איוב לב) וּבְשִׁלְשֶׁת רַעְיוֹ חָרָה אַפּוֹ עַל אֲשֶׁר
לֹא מָצְאוּ מַעֲנָה וְגו'. דְּהָא אֵינּוֹן חֲזִי אָמְרִין מַלְיָן,
וְאֵיזֵב לָא חָזָה אֲתַנְחִים עָלֵיהּוֹ. מִהֲכָא אֹלִיפְנָא, מָאן
דְּעָאֵל לְנַחְמָא לְאַבְל, פָּעִי לְיִסְדָּא מַלְיָן בְּקַדְמִיתָא, (דף
קע"ז ע"א) דְּהָא חֲבַרְיָא דְאֵיזֵב חֲזִי אָמְרִי מִלִּי קְשׁוּמַ, אַבְל
לְנַחְמָא לִיחָ לָאוּ, בְּגִין דְּבָעִי מַלְיָן דְּאִיחָו יוֹדֵי עָלֵיהּוֹ,
(בְּאִזְרַח קְשׁוּמַ) וּכְדִין יִקְבֵּל עָלֵיהּ דִּינָא, וַיִּוֹדֵי לְמַלְכָּא
קַדִּישָׁא עָלֵיהּ. מַה בְּתִיב, (איוב לב) וְאֱלִיהוּא חֲכָה אֶת
אֵיזֵב בְּדַבְרִים וְגו'. דְּאֹדֵי לְבַתָּר לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא,
וְקַבִּיל עָלֵיהּ דִּינָא דְשִׁמְיָא.

תָּא חֲזִי, בְּתִיב (איוב לד) לָכֵן אֲנִשִּׁי לְבָב שִׁמְעוּ לִי
חַלְלָה לְאֵל מִרְשָׁע וְשִׂדֵי מַעֲוֹל. לָכֵן אֲנִשִּׁי

לשון הקודש

לנחם את האבל, צריך ליסוד דברים
בתחלה, שהרי חבריו של איוב היו אומרים
דברי אמת, אבל לנחמו לא, משום שצריך
דברים שהוא יודה עליהם (בדרך אמת), ואז יקבל
עליו את הדין ויודה למלך הקדוש עליו. מה
בתוב? ואליהוא חכה את איוב בדברים וגו'.
שהודה אחר כך לקדוש-ברוך-הוא ויקבל
עליו דין שמים.

בא וראה, בתוב (איוב לד) לכן אנשי לבב

יום. אלהי הרוחת - שהוא מקום צרור
נשמות העולם, וכל הנשמות לשם עולות,
ומשם באות. (שם נראות).

רבי יהודה פתח, (איוב לד) שמעו חכמים מלי
וידעים האזינו לי. פסוק זה אליהוא אמרו.
בא וראה מה בתוב, (שם לב) ובשלושת רעיו
חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'.
שהרי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה
מתנחם עליהם. מכאן למדנו, מי שנכנס

לְבָב שְׁמָעוּ לִי, שְׁלִימוּן בְּכֹלָא, לְאַבְחָנָא מְלִין. חֲלָלָה
 לְאֵל מִרְשָׁע, הָדָא הוּא דְכִתְיָב, (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל
 יוֹם. וְשָׂדֵי מַעְוֵל, דָּא סְמוּךְ לְקַבְלָא דָּא, (וְהָא אוּקְמוּהָ) אֵל
 שְׂדֵי. (איוב לד) כִּי פֹעֵל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, הָא בַר נֶשׁ
 אֲזִיל בְּהָא עֲלָמָא, וְעֶבֶד עֲבִידתּוֹי וְחֲטֵי קַמִּי מְאִרִיָּה,
 הַהוּא עוֹבְדָא תְלִיא עֲלִיָּה, לְשִׁלְמָא לִיה דִּינָא, הָדָא
 הוּא דְכִתְיָב כִּי פֹעֵל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, הַהוּא עוֹבְדָא
 יִשְׁלָם לוֹ.

וְעָם כָּל דָּא, אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבוֹ, בִּינּוֹן דְּבַר נֶשׁ שְׂדֵי
 לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְאַתְבָּא קַמִּי מְאִרִיָּה, כְּדִין אֵל
 אֱלֹהֵי הַרוּחֹת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֱלֹוֹ יַאֲסוּף לְאַתְצַרְרָא
 בְּצַרְרָא דְחַיִּי, וְלֹא שְׂבִיב לְנַפְשִׁיָּה לְבַר, לְאַתְדִּנָּא
 כְּדִינָא אַחֲרָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאִי מֶלֶךְ רָזָא (אַחֲרָא) הוּא, כְּדִינִין
 טְמִירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי פֹעֵל אָדָם

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

יִשְׁלָם לוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה יִשְׁלָם לוֹ.
 וְעָם כָּל זֶה – אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבוֹ. בִּינּוֹן
 שְׁהָאָדָם שָׁם לְבוֹ וְרַצוֹנוֹ לְשׁוּב לְפָנָי רַבּוֹנוּ,
 אִזּוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֱלֹוֹ
 יַאֲסוּף לְהַצַּרֵּר בְּצַרְרֵי הַחַיִּים, וְלֹא מִשְׁאִיר
 נַפְשׁוֹ בַּחוּץ לְהַדוֹן כְּדִין אַחַר.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דְּבַר זֶה סוּד (סוד) הוּא כְּדִינִים
 הַנִּסְתָּרִים שֶׁל הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּי פֹעֵל

שְׁמָעוּ לִי חֲלָלָה לְאֵל מִרְשָׁע וְשָׂדֵי מַעְוֵל. לְבָן
 אֲנִשִּׁי לְבָב שְׁמָעוּ לִי, שְׁלָמִים בְּכָל לְהַבְחִין
 דְּבָרִים. חֲלָלָה לְאֵל מִרְשָׁע, וְהוּ שְׂכָתוּב (תהלים
 ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְשָׂדֵי מַעְוֵל, זֶה סְמוּךְ
 כְּגִדְדָא וְהוּ, (וְהָא פְּרִשְׁתָּהּ) אֵל שְׂדֵי. (שם) כִּי פֹעֵל אָדָם
 יִשְׁלָם לוֹ, הַרְי אָדָם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם תְּהוּ וְעוֹשֵׂה
 מַעֲשָׂיו וְחוּטָא לְפָנָי רַבּוֹנוּ, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה תְלִוֵי
 עֲלִיוֹ לְשָׁלָם לוֹ דִּין. וְהוּ שְׂכָתוּב כִּי פֹעֵל אָדָם

יְשָׁלֵם לוֹ, לְאַתְדָּנָא בְּדִינִיה, וּבְאִינוּן עוֹבְדִין דְּבַר נִשׁ
 עֲבִיד בְּהַאי עֲלָמָא, וְסָלִיק לִיה לְאַתְדָּנָא כְּעוֹבְדִין,
 וְיִתְאַבִּיד מִעֲלָמָא, מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, מִי פָקֵד עָלָיו
 אֲרֻצָּה וּמִי שָׁם תִּבְלַל כְּלָהּ. מִי פָקֵד עָלָיו אֲרֻצָּה, דָּא
 הוּא אַחוּזָה דְּפָרִיק לִיה. וּמִי שָׁם תִּבְלַל כְּלָהּ, דְּנָאֵנִי
 בֵּיתָא, וּבְנֵי בְנֵיִן עֲלָמָא, וְתַקוּנָא וְיִשׁוּבָא. מַה כְּתִיב
 בְּתַרְיָה, אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבֹו. הַאי בַר נִשׁ, דְּפָקִיד
 עָלֵיה לְמַבְנֵי בְנֵיִנָא, בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא לְגַבִּיה
 דְּהָהוּא מִיתָא. מִכָּאֵן, בַּר נִשׁ דְּאֵתִי עַל הָהוּא אֶתְתָא,
 בְּנִין שְׁפִירוּ וְתִיאוּבְתָא דִּילָהּ, הָא בְנֵיִן עֲלָמָא לָא
 אֶתְבְּנִי, דְּהָא רַעוּתָא וְלְבָא לָא אֶתְכּוּנִין לְגַבִּי מִיתָא.

וּבְגִין כִּד כְּתִיב, אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבֹו, בְּרַעוּתָא דְּלְבָא
 דִּיכּוּוֹן לְגַבִּיה, כְּדִין רוּחוּ וְנִשְׁמָתוּ אֱלֹוֹ יֶאֱסוּף,
 וְאֶתְמַשְׁךְ גַּבִּיה, לְאַתְפְּנָאָה בְּהַאי עֲלָמָא, מַה כְּתִיב
 בְּתַרְיָה, יְגֻעַ כָּל בֶּשֶׂר יַחַד וְאָדָם עַל עֶפְר יָשׁוּב, יְגֻעַ

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

בְּנֵיִן, צְרִיךְ לְכַוֵּן לֵב וְרַצוֹן אֶל אוֹתוֹ הַמֵּת.
 מִכָּאֵן, אָדָם שָׂפָא עַל אוֹתָהּ אִשָּׁה בְּשִׁבְלֵי יָפִי
 וְתַאֲוָה שְׁלוֹ, הָרִי בְנֵיִן עוֹלָם לֹא נִבְנְתָה, שְׁהָרִי
 רַצוֹן וְלֵב לֹא הִתְכַּוְּן אֶל הַמֵּת.

וּמִשׁוּם כִּד כְּתוּב אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבֹו, בְּרַצוֹן
 הִלֵּב שְׂיִכּוּן אֱלֹוֹ, אִזּוּ רוּחוּ וְנִשְׁמָתוּ אֱלֹוֹ
 יֶאֱסוּף, וְנִמְשָׁךְ אֱלֹוֹ לְהַכְּנוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה. מַה
 כְּתוּב אַחֲרָיו? יְגֻעַ כָּל בֶּשֶׂר יַחַד וְאָדָם עַל

אָדָם יְשָׁלֵם לוֹ, לְהַדוֹן כְּדִינוּ, וּבְאוֹתָם מַעֲשִׂים
 שְׂאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמַעֲלָהוּ לְהַדוֹן
 כְּמַעֲשִׂיו, וַיֵּאבֵד מִדְּעוֹלָם. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו?
 מִי פָקֵד עָלָיו אֲרֻצָּה וּמִי שָׁם תִּבְלַל כְּלָהּ. מִי
 פָקֵד עָלָיו אֲרֻצָּה – זֶהוּ אַחוּזָה שְׁנוּאֵל אוֹתוֹ.
 וּמִי שָׁם תִּבְלַל כְּלָהּ – שְׁבוּנָה בֵּית וּבוּנָה בְּנֵיִן
 עוֹלָם וְתַקוּן וְיִשׁוּב. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? אִם
 יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבֹו. אָדָם זֶה שְׂעוּזָה עָלָיו לְכַנּוֹת

כָּל בָּשָׂר יָחַד, הֵהוּא גּוּפָא יִתְבְּלִי בְּעַפְרָא, וְכָל הֵהוּא
בְּשָׂרָא. וְהִשְׁתָּא, אָדָם עַל עֵפֶר יָשׁוּב, הָא חֲדָתוּתִין
דְּבִנְיָנָא כְּמִלְקַדְמִין, וְיִתּוּב עַל עֵפֶרָא דְּבִנְיָנָא דְּגּוּפָא
אַחְרָא, כְּמָה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא, רוּחָא
וְנִשְׁמָתָא בִּידוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְחַיִּים עָלְיָהּ
דְּבִנְיָנָא נָשָׂא, דִּלָּא יִתְאַבִּידוּ מִחַאי עֲלָמָא, וּמַעְלָמָא
אַחְרָא, בְּגִין כִּד אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל בָּשָׂר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת הַמַּחֲתָה וְגו' (במדבר

י"ז) רַבִּי חֵיִיא פִּתַח (משלי טז) חֶמֶת מִלֶּךְ מִלְּאֲבִי
מָוֶת וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה. כְּמָה אֵית לְהוּ לְבִנְיָנָא נָשָׂא.
לְאַסְתְּמָרָא מַחֻבְיָהּ, וְלִנְטָרָא עוֹבְדֵייהוּ, דְּהָא בְּכַמָּה
זְמַנִּין עֲלָמָא אֲתֵדֵן, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא עוֹבְדִין
בְּמַתְקָלָא סְלִקִין, וּמִשְׁגִּיחִין עָלְיָהּ לְעֵילָא, וְאַכְתִּיבוּ
קַמִּיהּ. וְכִד עוֹבְדֵייהוּ דְּבִנְיָנָא נָשָׂא, לָא מִתְכַּשְּׁרֵן קַמִּי
מִלְּבָא, סְלִיק רוּגְזָא, וְדִינָא אֲתֵעַר, הָדָא הוּא דְּכְתִיב

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת הַמַּחֲתָה וְגו'.
רַבִּי חֵיִיא פִּתַח, (משלי טז) חֶמֶת מִלֶּךְ מִלְּאֲבִי
מָוֶת וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה. כְּמָה יֵשׁ לְהֵם לְבִנְיָ
אָדָם לְפַחַד מַחֲטָאֵיהֶם וְלִשְׁמֹר מַעֲשֵׂיהֶם,
שְׁהָרֵי בְּכַמָּה זְמַנִּים הָעוֹלָם נִדוֹן, וּבְכָל יוֹם
וְיוֹם הַמַּעֲשִׂים עוֹלִים בְּמִשְׁקָל, וּמִשְׁגִּיחִים
עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה וְנִכְתָּבִים לְפָנָיו. וְכִשְׁמַעֲשֵׂי
בְּנֵי אָדָם לֹא כְּשָׂרִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, עוֹלָה הָרְגוּ

עֵפֶר יָשׁוּב. יִגּוּעַ כָּל בָּשָׂר יָחַד – אוֹתוֹ גּוֹף
יְבֻלָּה בְּעֵפֶר וְכָל אוֹתוֹ בְּשָׂר. וְעַכְשָׁו אָדָם עַל
עֵפֶר יָשׁוּב. הָרֵי הַתְּחַדְשׁוֹת הַבְּנִינִין בְּמַקְדָּם,
וְיָשׁוּב עַל עֵפֶר שֶׁל בְּנִינֵי שֶׁל גּוֹף אַחַר כְּמוֹ
שְׁהָיָה בְּהַתְּחַלָּה. וְעַל זֶה רוּחַ וְנִשְׁמָה בִּידֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחָס עַל בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא
יֵאבְדוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִהָעוֹלָם אַחֵר, בְּגִלְגַּל זֶה
אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל בָּשָׂר.